

JUSTITSMINISTERIET

Tale 2

Dato: 17. august 2011
Dok.: 218125

Udkast til tale til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål BI, BJ og BK fra Folketingets Retsudvalg den 28. juli 2011.

Samrådsspørgsmål BI:

”Ministeren bedes redegøre for de danske myndigheders indsats overfor den ekstremistiske højrefløj i Danmark og herunder be- grunde, hvorfor der er eller ikke er behov for yderligere politi- mæssige tiltag.”

Samrådsspørgsmål BJ:

”Ministeren bedes særskilt redegøre for det højreekstremistiske miljøes aktiviteter i Århus og herunder oplyse, hvilke initiativer ministeren vil tage for at stoppe de voldelige overfald på perso- ner og organisationer, som miljøet er politisk uenige med.”

Samrådsspørgsmål BK:

”Ministeren bedes redegøre for, hvilke initiativer regeringen vil tage for at komme de grundlæggende problemer med fremmed- had i Danmark til livs.”

[Indledning]

1. Temaet for dette åbne samråd er ligesom det forrige lukkede samråd politisk højreekstremisme. Der vil således i min tale væ- re en del gentagelser fra samrådet tidligere i dag, hvilket jeg hå- ber, at udvalget har forståelse for.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Jeg vil samtidig gerne sige, at der i sagens natur vil være en grænse for, hvor meget jeg under dette åbne samråd kan gå i detaljer, når det gælder Politiets Efterretningstjenestes mere konkrete aktiviteter over for højreekstremisme i Danmark.

2. Jeg tror, at vi alle blev meget rystede over den brutalitet og kynisme, som vi var vidner til med tragedien i Norge i juli.

Og det er kun helt naturligt, at en sådan uhyrlig handling giver anledning til at overveje, om vores beredskab i Danmark skal justeres for at kunne håndtere en lignende situation.

Derfor vil jeg allerede her indledningsvis nævne, at jeg har anmodet Politiets Efterretningstjeneste om en vurdering af indsatsen mod politisk ekstremisme. Når jeg har modtaget vurderingen, vil vi i regeringen tage stilling til, om der skal iværksættes yderligere tiltag på området.

I og med at Politiets Efterretningstjenestes vurdering endnu ikke er klar, vil det ikke være muligt for mig i dag udtømmende at besvare de dele af samrådsspørgsmålene, som går på, om jeg vil iværksætte nye initiativer på området – det er jo netop det, som vurderingen bl.a. skal bruges til at skaffe overblik over.

[Højreekstremisme i Danmark]

3. Jeg vil i øvrigt indlede min besvarelse af de tre samrådsspørgsmål med at understrege, at bekæmpelse af politisk ekstremisme udgør en af de helt centrale arbejdsopgaver for Politiets Efterretningstjeneste.

I den forbindelse bør det nævnes, at politisk ekstremisme findes

såvel på den yderste venstrefløj som på den yderste højrefløj. Samrådsspørgsmålene i dag vedrører specifikt højreekstremisme, og mine bemærkninger i det følgende handler derfor netop om denne form for ekstremisme.

4. Når det gælder det højreekstremistiske miljø i Danmark, har Politiets Efterretningstjeneste kunnet konstatere, at højreekstremister aktivt forsøger at rekruttere nye medlemmer og sympatisører.

Det sker bl.a. gennem spredning af racistiske budskaber på internettet, gennem medierne, via plakater og løbesedler. Formålet er at rekruttere og fastholde tilhængere samt at etablere et modsætningsforhold mellem den brede befolkning og etniske minoriteter. Højreekstremisterne forsøger endvidere i højere grad end tidligere at rekruttere fra hooligan-miljøet.

5. Politiets Efterretningstjeneste har endvidere oplyst, at der traditionelt har været et tæt samarbejde mellem højreekstremistiske grupper i Danmark og ligesindede i udlandet, bl.a. gennem fælles arrangementer og manifestationer.

Desuden har efterretningstjenesten konstateret, at dele af det højreekstremistiske miljø herhjemme forsøger at etablere kontakt til voldelige ekstremistiske miljøer i udlandet.

Udviklingen er naturligvis bekymrende, fordi det kan indebære en yderligere radikaliserings af dele af det danske højreekstremistiske miljø. Det kan dermed skabe en eskalering af de konfrontationer med det venstreekstremistiske miljø, som vi har set tilfælde af de senere år.

[Politiets Efterretningstjenestes indsats]

6. Det betyder imidlertid ikke, at Politiets Efterretningstjeneste tager let på udviklingen. Efterretningstjenesten har således fortsat et stærkt fokus på at forhindre, at grupper eller personer benytter ekstreme og udemokratiske metoder – f.eks. vold, hærværk eller trusler – for at nå politiske eller ideologiske mål.

Politiets Efterretningstjeneste arbejder i den forbindelse målrettet på at bekæmpe alle former for voldelig politisk ekstremisme; ikke kun højreekstremisme (naturligvis).

Som led i indsatsen anvender efterretningstjenesten en række forskellige efterforskningsmetoder, herunder indgreb i meddelelseshemmeligheden, hemmelige ransagninger og observationer.

I hvilket omfang – og hvordan efterretningstjenesten bruger disse efterforskningsmetoder – har jeg ikke mulighed for at gå i detaljer med i dag.

7. Det er, som nævnt, kendetegnende for de voldelige ekstremistiske grupperinger, at de i stigende omfang samarbejder med ligesindede uden for Danmark. Politiets Efterretningstjeneste har derfor også et tæt samarbejde med en række udenlandske samarbejdspartnere som led i forebyggelse og bekæmpelse af voldelig politisk ekstremisme.

Politiets Efterretningstjeneste indgår desuden i et tæt samarbejde med politikredsene rundt omkring i landet.

Det er således en væsentlig opgave for efterretningstjenesten at

videregive oplysninger til landets politikredse med henblik på, at politiet lokalt kan afpasse indsatsen i forhold til den aktuelle trussel og iværksætte de nødvendige efterforskningskridt.

8. Endvidere indhenter Politiets Efterretningstjeneste oplysninger fra politikredsene om sager, der muligt udspringer af ekstremistiske holdninger. Jeg tænker her på RACI-indberetningsordningen, som jeg har haft lejlighed til at orientere Folketinget om ved flere lejligheder.

For at opnå en bredere og mere samlet kortlægning af kriminalitet, der har sammenhæng med ekstremistiske holdninger, og for at styrke efterretningstjenestens muligheder for at konstatere udviklingen heri, blev RACI-indberetningsordningen med virkning fra 2009 udvidet til at omfatte alle former for kriminalitet, der udspringer af ekstremistiske holdninger, herunder ekstremistiske opfattelser af politiske spørgsmål.

Tidligere omfattede ordningen kun kriminelle forhold med mulig racistisk eller religiøs baggrund. Fra og med 2009 omfatter ordningen bl.a. også episoder vedrørende politisk motiveret vold. Ordningen er således i dag med til at give efterretningstjenesten et endnu bedre overblik over omfanget og karakteren af bl.a. politisk motiveret vold.

[Særligt om ORG]

9. I forbindelse med den senere tids debat om de højreekstremistiske netværk har medierne indgået beskrevet foreningen ORG.

I lyset af mediedebatten vil jeg gerne understrege, at Politiets Efterretningstjeneste naturligvis er opmærksom på eksistensen

af denne forening.

Når det er sagt, er det imidlertid ikke muligt for mig i dag under dette åbne samråd at give mere detaljerede oplysninger om, hvilket nærmere kendskab Politiets Efterretningstjeneste har til foreningen ORG, og hvordan efterretningstjenesten mere konkret måtte have ageret i forhold til foreningen. Det håber jeg, at udvalget har forståelse for.

[Regeringens forebyggende indsats]

10. Mere generelt kan jeg om regeringens forebyggende indsats i forhold til politisk ekstremisme oplyse, at Politiets Efterretningstjeneste indgår i en samlet handlingsplan, som skal forebygge ekstremisme.

Regeringens forebyggende indsats over for ekstremisme er navnlig bygget op om regeringens handlingsplan ”*En fælles og tryk fremtid*” fra januar 2009. Planen sigter mod at forebygge alle former for ekstremisme, herunder også højreekstremisme.

Seks ministerier er involveret i udmøntningen af handlingsplanen. Foruden Integrationsministeriet og Justitsministeriet er det Undervisningsministeriet, Udenrigsministeriet, Socialministeriet og Kulturministeriet. Derudover er også en række kommuner og organisationer involveret i det konkrete udmøntningsarbejde.

Ifølge en nylig offentliggjort midtvejsevaluering af implementeringen af regeringens handlingsplan er Danmark blandt de lande i Europa, der er længst fremme, når det gælder forebyggelse af radikaliserings, herunder særligt i forhold til at forankre indsats-

sen hos lokale myndigheder.

Det fremgår endvidere af evalueringen, at Integrationsministeriet og Politiets Efterretningstjeneste i tæt samarbejde gennem rådgivning og målrettede kurser har bidraget til et videns- og kompetenceløft blandt SSP, kommuner og andre lokale aktører.

Generelt tager den forebyggende indsats udgangspunkt i etablerede lokale indsatser. Politiets Efterretningstjeneste og Integrationsministeriet har bl.a. haft en særlig indsats med henblik på at styrke SSP-samarbejdet i relation til at håndtere radikalisering og ekstremisme på samme vis som anden bekymrende adfærd.

[Højreekstremisme i Aarhus]

11. Så spørges der specifikt til indsatsen over for det højreekstremistiske miljø i Aarhus.

Politiets Efterretningstjeneste har i den forbindelse oplyst, at det højreekstremistiske miljø i Aarhus ligesom i andre dele af landet forsøger at sprede og fremme deres budskaber.

Samtidig har flere af de konfrontationer, der gennem de seneste år har været mellem på denne ene side personer med tilknytning til det højreekstremistiske miljø og på den anden side personer med tilknytning til det venstreekstremistiske miljø, fundet sted netop i Aarhus.

Det er naturligvis fuldstændigt uacceptabelt, at mennesker bliver udsat for vold på grund af deres politiske ståsted, og jeg ved, at både Politiets Efterretningstjeneste og Østjyllands Politi

tager problemet meget alvorligt.

12. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at Østjyllands Politi sammen med Aarhus Kommune siden 2007 har haft et pilotprojekt med det formål at forebygge radikaliserings af unge under 18 år, hvad enten den er politisk eller religiøst betinget. Projektet gennemføres som en udbygning af det eksisterende kriminalpræventive samarbejde mellem Aarhus Kommune og Østjyllands Politi.

Det betyder i praksis, at radikaliserings søges indført i det kriminalpræventive arbejde som bekymringsparameter for risikoadfærd på linje med andre adfærdsparametre – f.eks. skoleforsømmelser, butikstyverier, udadreagerende adfærd og lignende. Indsatsen tager derfor også – som den øvrige kriminalpræventive indsats i Aarhus Kommune – udgangspunkt i inklusion og forebyggelse af eksklusion.

13. Med forankring i projektarbejdsgruppen blev der i november 2010 taget skridt til en afdækning af det højreekstremistiske miljø med henblik på at fortsætte eksisterende og eventuelt igangsætte nye forebyggende og indgribende tiltag.

Afdækningen af det ekstremistiske højrefløjsmiljø i Aarhus viste bl.a., at der er et hidtil uberørt indsatsområde i forhold til dem i netop dette miljø, som er over 18 år. I regi af SSP er der derfor etableret en fokusgruppe med løbende møder for at følge udviklingen for målgruppen i miljøet.

Det højreekstremistiske miljø er også omfattet af de initiativer, der udspringer af samarbejdet i pilotprojektet, herunder et Info-

hus igangsat i januar 2010. Her kan kommunale medarbejdere og private borgere ringe eller maile deres bekymringer ind om radikaliserings hos specifikke unge.

[Bekæmpelse af fremmedhad i Danmark]

14. I tilknytning til spørgsmålene om højreekstremisme har udvalget stillet samrådsspørgsmål BK om bekæmpelse af fremmedhad i Danmark.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at regeringen allerede har taget en række initiativer for at modvirke diskrimination.

Regeringen lancerede i juli 2010 "*Handlingsplan om etnisk ligestilling og respekt for den enkelte*", der indeholder 21 konkrete initiativer. Disse initiativer er nu ved at blive iværksat.

Som led i handlingsplanen gennemføres bl.a. en kortlægning af tendenser til ekstremisme og polarisering, og der skabes mulighed for, at personer som føler sig udsat for diskrimination på grund af deres etniske oprindelse, kan få hjælp på deres lokale medborgercenter. Herudover videreføres og videreudvikles kampagnen "Giv Racismen Det Røde Kort" og projektet "Din tro, min tro", som er forankret under Integrationsministeriet.

15. Integrationsministeriet har oplyst, at "*Giv Racismen Det Røde Kort*" er en kampagne, hvor de bedste fodboldspillere samt andre sportsfolk og kulturpersonligheder i Danmark fungerer som talsmænd for en positiv mangfoldighed og en afstandtagen til racisme. Kampagnen samarbejder med de officielle fan-klubber for at tackle problemer med fans med ekstremistiske og racistiske holdninger. Kampagnen besøger endvidere skoleklas-

ser mv., og holder oplæg om bekæmpelse af racisme.

Projektet ”*Din tro, min tro*” har til formål at modvirke racisme og intolerance. Som led i projektet rejser et gæstelærerteam bestående af repræsentanter fra islam, kristendom og jødedom rundt på skoler og møder elever til en orientering om det, de tre trossamfund er fælles om, og det, der adskiller.

16. Det er et grundlæggende princip i det danske samfund, at ingen må udsættes for forskelsbehandling endelige forbrydelser på grund af deres etniske tilhørsforhold, tro, politisk overbevisning, seksuelle orientering eller lignende. Og det er naturligvis fuldstændig uacceptabelt, når nogen bliver udsat for sådanne hadforbrydelser.

Jeg vil i denne sammenhæng gerne understrege, at det for mig er helt centralt, at vi som samfund gør, hvad vi kan, for at modvirke, at personer udsættes for vold og anden form for kriminalitet som følge af eksempelvis deres politiske ståsted.

I den forbindelse spiller anklagemyndigheden også en vigtig rolle i indsatsen over for denne form for kriminalitet. Jeg bad derfor tilbage i november sidste år Rigsadvokaten om at sikre, at man hos anklagemyndigheden fortsat har fokus på hadforbrydelser.

Rigsadvokaten blev i den forbindelse bedt om at overveje behovet for yderligere tiltag på området, herunder hvordan der sikres en fuld opmærksomhed på straffelovens § 81, nr. 6. Det er den bestemmelse, som blev indsat i straffeloven i 2004, og som fastslår, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå

som skærpende omstændighed, at gerningen har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende.

17. Rigsadvokaten har i den anledning oplyst, at Rigsadvokaten, Politiets Efterretningstjeneste og Rigspolitiet har iværksat en række initiativer, der tager sigte på yderligere at skærpe politiets og anklagemyndighedens opmærksomhed på denne type sager.

Jeg kan bl.a. nævne, at Politiets Efterretningstjeneste i samarbejde med bl.a. Institut for Menneskerettigheder har taget initiativ til en temadag om hadforbrydelser, der vil blive søgt gennemført i de enkelte politikredse i løbet af efteråret 2011 og foråret 2012. Formålet med temadagen er at styrke den samlede indsats med at forebygge, registrere og efterforske hadforbrydelser.

Der vil på kurset bl.a. blive behandlet emner som hadforbrydelser og menneskerettigheder, forhold der indikerer, at der er tale om en hadforbrydelse, lovgivning og Rigsadvokatens retningslinjer på området samt efterforskning og tiltalerejsning i denne type sager.

[Afsluttende bemærkninger]

18. Jeg vil gerne slutte af med at understrege, at Politiets Efterretningstjeneste følger udviklingen i de højre- og venstreekstremistiske miljøer og fortsat har det som en central opgave at bekæmpe alle former for voldelig politisk ekstremisme.

Jeg har fuld tillid til, at Politiets Efterretningstjeneste løser denne opgave. Efterretningstjenesten har hidtil givet udtryk for, at man har de nødvendige efterforskningsmidler. Vi må imidlertid

afvente den endelige vurdering, som ventes at foreligge om et par uger, inden der tages stilling til, om der skal iværksættes yderligere tiltag på området.

18. Det er naturligt, at en tragedie som den norske giver anledning til selvransagelse og et ønske om handling. Jeg tror imidlertid samtidig, at det er vigtigt at bevare roen og ikke drage forhastede beslutninger.

Men når det er sagt, skal der ikke herske nogen tvivl om, at regeringen ser meget alvorligt på hændelsen i Norge og politisk ekstremisme i øvrigt, og jeg forventer naturligvis, at Politiets Efterretningstjeneste siger til, hvis efterretningstjenesten har brug for yderligere værktøjer.

Og hvis efterretningstjenesten vurderer, at der er behov for yderligere værktøjer, vil regeringen være parate til at se nærmere på det.

Tak.